Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 13ης Ιουλίου 2023*

«Προδικαστική παραπομπή – Διανοητική ιδιοκτησία – Δικαιώματα δημιουργού στην κοινωνία της πληροφορίας – Οδηγία 2001/29/ΕΚ – Άρθρο 3 – Δικαίωμα παρουσίασης στο κοινό – Άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β΄ – Λεγόμενη "εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής" – Πάροχος υπηρεσίας "Internet Protocol Television" (IPTV) – Πρόσβαση σε προστατευόμενο περιεχόμενο χωρίς άδεια των δικαιούχων – Συσκευή επιγραμμικής εγγραφής βίντεο – Ετεροχρονισμένη αναπαραγωγή – Τεχνική διαγραφής διπλοτύπων»

Στην υπόθεση C-426/21,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία) με απόφαση της 27ης Μαΐου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 13 Ιουλίου 2021, στο πλαίσιο της δίκης

Ocilion IPTV Technologies GmbH

κατά

Seven.One Entertainment Group GmbH,

Puls 4 TV GmbH & Co. KG,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Arabadjiev, πρόεδρο τμήματος, L. Bay Larsen, Αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, ασκούντα καθήκοντα δικαστή του πρώτου τμήματος, M. Ilešič, A. Kumin και I. Ziemele (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: D. Dittert, προϊστάμενος μονάδας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 21ης Ιουνίου 2022,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Ocilion IPTV Technologies GmbH, εκπροσωπούμενη από τον P. Burgstaller, Rechtsanwalt,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

– η Seven.One Entertainment Group GmbH και Puls 4 TV GmbH & Co. KG, εκπροσωπούμενη από τον M. Boesch, Rechtsanwalt,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την J. Samnadda και τον G. von Rintelen,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Δεκεμβρίου 2022,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, και του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ 2001, L 167, σ. 10).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Ocilion IPTV Technologies GmbH (στο εξής: Ocilion) και των Seven.One Entertainment Group GmbH και Puls 4 TV GmbH und Co. KG (στο εξής, από κοινού: Seven.One κ.λπ.) με αντικείμενο τη διάθεση από την Ocilion σε εμπορικούς πελάτες της μιας υπηρεσίας μετάδοσης τηλεοπτικών εκπομπών μέσω διαδικτύου σε κλειστό δίκτυο [«Internet Protocol Television» (IPTV)], με την οποία μεταδίδεται στους τελικούς χρήστες το περιεχόμενο τηλεοπτικών προγραμμάτων, τα δικαιώματα επί των οποίων ανήκουν στις Seven.One κ.λπ.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 4, 9, 10, 21, 23, 27, 31 και 44 της οδηγίας 2001/29 έχουν ως εξής:

«(4) Η εναρμόνιση του νομικού πλαισίου περί δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων, αυξάνοντας την ασφάλεια του δικαίου και διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ένα υψηλό επίπεδο προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας, θα ενθαρρύνει τη διενέργεια σημαντικών επενδύσεων στη δημιουργικότητα και την καινοτομία, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής των δικτύων, και θα οδηγήσει με τη σειρά της στην ανάπτυξη και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, όσον αφορά τόσο τη διάθεση του περιεχομένου των έργων και την πληροφορική, όσο και γενικότερα ένα ευρύ φάσμα βιομηχανικών και πολιτιστικών κλάδων[. Α]υτό θα συμβάλει στη διατήρηση θέσεων απασχόλησης και στη δημιουργία νέων.

[…]

(9) Κάθε εναρμόνιση του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων πρέπει να βασίζεται σε υψηλό επίπεδο προστασίας, διότι τα εν λόγω δικαιώματα είναι ουσιώδη για την πνευματική δημιουργία[. Η] προστασία τους συμβάλλει στη διατήρηση και ανάπτυξη της δημιουργικότητας προς όφελος των δημιουργών, των ερμηνευτών ή εκτελεστών

καλλιτεχνών, των παραγωγών, των καταναλωτών, του πολιτισμού, της βιομηχανίας και του κοινού γενικότερα[. Ω]ς εκ τούτου, η πνευματική ιδιοκτησία έχει αναγνωρισθεί ως αναπόσπαστο μέρος της ιδιοκτησίας.

(10) Για να συνεχίσουν τη δημιουργική και καλλιτεχνική τους εργασία, οι δημιουργοί ή οι ερμηνευτές και εκτελεστές καλλιτέχνες πρέπει να λαμβάνουν εύλογη αμοιβή για τη χρήση των έργων τους, όπως και οι παραγωγοί για να μπορούν να χρηματοδοτούν αυτές τις δημιουργίες[. Ο]ι απαιτούμενες επενδύσεις για την παραγωγή προϊόντων, όπως τα φωνογραφήματα, οι ταινίες ή τα προϊόντα πολυμέσων, και υπηρεσιών[,] όπως οι "κατ' αίτησιν" υπηρεσίες, είναι σημαντικές[. Χ]ρειάζεται κατάλληλη έννομη προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας προκειμένου να εξασφαλιστεί η εύλογη αμοιβή και η ικανοποιητική απόδοση των σχετικών επενδύσεων.

[…]

(21) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ορίζει την εμβέλεια των πράξεων που καλύπτονται από το δικαίωμα αναπαραγωγής όσον αφορά τους διαφόρους δικαιούχους[·] αυτό θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο[. Χ]άριν ασφαλείας δικαίου στην εσωτερική αγορά πρέπει να δοθεί ευρύς ορισμός των πράξεων αυτών.

(23) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εναρμονίσει περαιτέρω το δικαίωμα του δημιουργού να παρουσιάζει στο κοινό[. Τ]ο δικαίωμα αυτό θα πρέπει να θεωρηθεί κατά ευρεία έννοια ότι καλύπτει κάθε παρουσίαση σε κοινό το οποίο δεν παρίσταται στον τόπο της παρουσίασης[. Τ]ο δικαίωμα αυτό θα πρέπει να καλύπτει κάθε σχετική μετάδοση ή αναμετάδοση ενός έργου στο κοινό με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής[. Τ]ο δικαίωμα αυτό δεν θα πρέπει να καλύπτει άλλες πράξεις.

[…]

(27) Η απλή παροχή των υλικών μέσων για τη διευκόλυνση ή την πραγματοποίηση της παρουσίασης δεν αποτελεί καθαυτή παρουσίαση κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας.

[…]

(31) Πρέπει να διατηρηθεί μια ισορροπία περί τα δικαιώματα και τα συμφέροντα μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών δικαιούχων, καθώς και μεταξύ αυτών και των χρηστών προστατευομένων αντικειμένων[. Ο]ι ισχύουσες στα κράτη μέλη εξαιρέσεις και περιορισμοί στα δικαιώματα πρέπει να επανεξεταστούν υπό το πρίσμα του νέου ηλεκτρονικού περιβάλλοντος[. Ο]ι υφιστάμενες διαφορές ως προς τις εξαιρέσεις και τους περιορισμούς ορισμένων πράξεων που υπόκεινται σε άδεια του δικαιούχου θίγουν άμεσα τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς στον τομέα του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων[. Ο]ι εν λόγω διαφορές είναι πολύ πιθανό να επιδεινωθούν με την ανάπτυξη της εκμετάλλευσης των έργων πέρα από τα σύνορα και των διασυνοριακών δραστηριοτήτων[. Γ]ια να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, οι εν λόγω εξαιρέσεις και περιορισμοί θα πρέπει να εναρμονισθούν περισσότερο[. Ο] βαθμός της εναρμόνισής τους θα πρέπει να εξαρτηθεί από τις επιπτώσεις τους στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

[…]

(44) Η εφαρμογή των εξαιρέσεων και περιορισμών που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις[. Ο]ι εξαιρέσεις [και οι περιορισμοί] δεν πρέπει να εφαρμόζονται κατά τρόπο που θίγει τα έννομα συμφέροντα του δικαιούχου ή εμποδίζει την κανονική εκμετάλλευση του έργου του ή άλλου υλικού[. Η] πρόβλεψη των εν λόγω εξαιρέσεων ή περιορισμών από τα κράτη μέλη θα πρέπει, ιδιαίτερα, να αντικατοπτρίζει δεόντως τις αυξημένες οικονομικές επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στο πλαίσιο του νέου ηλεκτρονικού περιβάλλοντος[. Ω]ς εκ τούτου, η εμβέλεια ορισμένων εξαιρέσεων ή περιορισμών μπορεί να χρειαστεί να περιοριστεί ακόμη περισσότερο όσον αφορά ορισμένες νέες χρήσεις έργων πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλων [προστατευόμενων] αντικειμένων.»

4 Το άρθρο 2 της οδηγίας 2001/29, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα αναπαραγωγής», προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει:

α) στους δημιουργούς, όσον αφορά τα έργα τους,

[…]

ε) στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, που μεταδίδονται ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής μετάδοσης.»

5 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα παρουσίασης έργων στο κοινό και δικαίωμα διάθεσης άλλων [προστατευόμενων] αντικειμένων στο κοινό», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.

2. Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν τη διάθεση στο κοινό, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος:

[…]

δ) στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, που μεταδίδονται ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής αναμετάδοσης.

[…]»

6 Κατά το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο έχει τον τίτλο «Εξαιρέσεις και περιορισμοί»:

«1. Οι αναφερόμενες στο άρθρο 2 προσωρινές πράξεις αναπαραγωγής, οι οποίες είναι μεταβατικές ή παρεπόμενες και οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο και ουσιώδες τμήμα μιας τεχνολογικής μεθόδου, έχουν δε ως αποκλειστικό σκοπό να επιτρέψουν:

α) την εντός δικτύου μετάδοση μεταξύ τρίτων μέσω διαμεσολαβητή, ή

β) τη νόμιμη χρήση

ενός έργου ή άλλου προστατευομένου αντικειμένου και οι οποίες δεν έχουν καμία ανεξάρτητη οικονομική σημασία, εξαιρούνται από το δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 2.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαιρέσεις ή περιορισμούς από το δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 2 στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[…]

β) αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσους ή έμμεσους εμπορικούς σκοπούς, υπό τον όρο ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση που συνεκτιμά την εφαρμογή ή όχι των τεχνολογικών μέτρων του άρθρου 6 στο συγκεκριμένο έργο ή άλλο υλικό,

[…]

5. Οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2, 3 και 4 εφαρμόζονται μόνο σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις οι οποίες δεν αντίκεινται στην κανονική εκμετάλλευση του έργου ή άλλου προστατευομένου αντικειμένου και δεν θίγουν αδικαιολογήτως τα έννομα συμφέροντα του δικαιούχου.»

Το αυστριακό δίκαιο

7 Το άρθρο 15 του Urheberrechtsgesetz (νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας), της 9ης Απριλίου 1936 (BGBl. 111/1936), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: UrhG), ορίζει τα εξής:

«Ο δημιουργός έχει το αποκλειστικό δικαίωμα αναπαραγωγής του έργου, ανεξαρτήτως της χρησιμοποιούμενης μεθόδου και της αναπαραγόμενης ποσότητας, κατά τρόπο προσωρινό ή μόνιμο.»

8 Το άρθρο 17, παράγραφος 1, του UrhG έχει ως εξής:

«Ο δημιουργός έχει το αποκλειστικό δικαίωμα μετάδοσης του έργου ραδιοτηλεοπτικώς ή με άλλον παρόμοιο τρόπο.»

9 Κατά το άρθρο 18a, παράγραφος 1, του UrhG:

«Ο δημιουργός έχει το αποκλειστικό δικαίωμα διάθεσης του έργου στο κοινό, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτό όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.»

10 Το άρθρο 42 του UrhG προβλέπει τα εξής:

«[…]

(4) Κάθε φυσικό πρόσωπο δύναται να αναπαράγει ένα έργο επί υποθεμάτων διαφορετικών από τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1, για ιδιωτική χρήση και για σκοπούς οι οποίοι δεν είναι άμεσα ή έμμεσα εμπορικοί.

(5) Με την επιφύλαξη των παραγράφων 6 και 7, δεν υφίσταται αναπαραγωγή για ιδία ή ιδιωτική χρήση όταν αυτή πραγματοποιείται με σκοπό να καταστήσει το έργο προσβάσιμο στο κοινό μέσω του αναπαραχθέντος αντιγράφου ή όταν το υπόδειγμα που χρησιμοποιήθηκε για τον σκοπό αυτόν έχει δημιουργηθεί ή καταστεί προσβάσιμο στο κοινό κατά τρόπο προδήλως παράνομο. Τα αντίγραφα που παράγονται για ιδία ή ιδιωτική χρήση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να καταστήσουν το έργο προσβάσιμο στο κοινό.

[…]»

11 Το άρθρο 76a του UrhG ορίζει τα ακόλουθα:

«(1) Όποιος μεταδίδει ήχο ή εικόνες ραδιοτηλεοπτικώς ή με παρόμοιο τρόπο (ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός κατά την έννοια του άρθρου 17) έχει, εντός των ορίων που θέτει ο νόμος, αποκλειστικό δικαίωμα ταυτόχρονης μετάδοσης της εκπομπής μέσω άλλου πομπού και χρήσης της εκπομπής με σκοπό την παρουσίαση στο κοινό κατά την έννοια του άρθρου 18, παράγραφος 3, σε χώρους στους οποίους η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου· ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός έχει επίσης το αποκλειστικό δικαίωμα υλικής ενσωμάτωσης της εκπομπής σε υπόθεμα εικόνας ή ήχου (ιδίως με τη μορφή φωτογραφίας), αναπαραγωγής του υποθέματος αυτού, μετάδοσης της επ' αυτού εγγραφής και χρησιμοποίησής του για τους σκοπούς της παρουσίασης της εκπομπής στο κοινό. Ως αναπαραγωγή νοείται επίσης η χρησιμοποίηση παρουσίασης που πραγματοποιείται με τη βοήθεια υποθέματος εικόνας ή ήχου για τη μετάδοσή της σε άλλο υπόθεμα.

(2) Οι εγγραφές σε υποθέματα εικόνας ή ήχου που αναπαράγονται ή μεταδίδονται κατά παράβαση της παραγράφου 1 δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης ή παρουσίασης στο κοινό.

(3) Κάθε φυσικό πρόσωπο δύναται, για ιδιωτική χρήση και για σκοπούς που δεν είναι ούτε άμεσα ούτε έμμεσα εμπορικοί, να εγγράφει μια ραδιοτηλεοπτική εκπομπή σε υπόθεμα εικόνας ή ήχου και να το αναπαράγει σε περισσότερα του ενός αντίγραφα […]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

12 Η Ocilion είναι εταιρία αυστριακού δικαίου και παρέχει σε εμπορικούς πελάτες, οι οποίοι μπορεί να είναι διαχειριστές δικτύου, επί παραδείγματι τηλεφωνίας ή ηλεκτρικής ενέργειας, ή εγκαταστάσεις όπως ξενοδοχεία ή στάδια (στο εξής: διαχειριστές δικτύου), υπηρεσία IPTV, στην οποία έχουν πρόσβαση μόνον οι τελικοί χρήστες του δικτύου που είναι φυσικά πρόσωπα και πελάτες των διαχειριστών δικτύου. Η υπηρεσία αυτή, η οποία αφορά, μεταξύ άλλων, τα τηλεοπτικά προγράμματα των οποίων τα δικαιώματα αναμετάδοσης ανήκουν στις Seven.One κ.λπ., λαμβάνει τη μορφή είτε επιτόπιας λύσης, στο πλαίσιο της οποίας η Ocilion παρέχει στους

διαχειριστές δικτύου το απαραίτητο υλισμικό και λογισμικό, το οποίο διαχειρίζονται μεν οι ίδιοι, αλλά για το οποίο η ίδια παρέχει τεχνική βοήθεια, είτε λύσης φιλοξενίας στο νέφος (cloud), την οποία διαχειρίζεται άμεσα η Ocilion.

13 Η εν λόγω υπηρεσία της Ocilion παρέχει όχι μόνον τη δυνατότητα ταυτόχρονης αναμετάδοσης των τηλεοπτικών προγραμμάτων των Seven.One κ.λπ., αλλά και τη δυνατότητα ετεροχρονισμένης παρακολούθησης των προγραμμάτων αυτών από συσκευή επιγραμμικής εγγραφής βίντεο. Τούτο καθιστά δυνατή τη μεμονωμένη εγγραφή μιας συγκεκριμένης εκπομπής, αλλά και την εγγραφή όλων των προγραμμάτων που επιλέγει ο τελικός χρήστης και πελάτης του διαχειριστή του δικτύου, και επιτρέπει την ετεροχρονισμένη παρακολούθησή τους έως και επτά ημέρες από την πρώτη μετάδοσή τους.

14 Τόσο στην περίπτωση της επιτόπιας λύσης όσο και σε εκείνη της λύσης φιλοξενίας στο νέφος, την πρωτοβουλία για κάθε εγγραφή έχει στην πράξη ο τελικός χρήστης, ο οποίος ενεργοποιεί ο ίδιος τις λειτουργίες επιγραμμικής εγγραφής και επιλέγει το προς εγγραφή περιεχόμενο. Μόλις ο πρώτος χρήστης επιλέξει ένα πρόγραμμα, το προϊόν της εγγραφής τίθεται στη διάθεση οποιουδήποτε άλλου χρήστη επιθυμεί να παρακολουθήσει το εγγεγραμμένο περιεχόμενο. Προς τούτο, μια διαδικασία διαγραφής διπλοτύπων εμποδίζει τη δημιουργία περισσότερων αντιγράφων για τους πελάτες που προγραμματίζουν εγγραφές του ίδιου περιεχομένου και η πρόσβαση στο εγγεγραμμένο περιεχόμενο πραγματοποιείται με τη χορήγηση αριθμού αντιστοίχισης που γνωστοποιείται σε κάθε χρήστη από την Ocilion.

15 Όσον αφορά την επιτόπια λύση, οι συμφωνίες-πλαίσια μεταξύ της Ocilion και των διαχειριστών δικτύου ορίζουν ότι οι δεύτεροι οφείλουν να διασφαλίζουν με δικά τους μέσα ότι τόσο οι ίδιοι όσο και οι πελάτες τους διαθέτουν επαρκή δικαιώματα για το σύνολο του περιεχομένου στη διάθεση του οποίου προβαίνουν.

16 Οι Seven.One κ.λπ. δεν συναίνεσαν στην παρουσίαση των τηλεοπτικών προγραμμάτων τους μέσω της υπηρεσίας που προσφέρει η Ocilion και, ως εκ τούτου, θεωρούν ότι η υπηρεσία αυτή αντιστοιχεί σε αναμετάδοση χωρίς άδεια περιεχομένου επί του οποίου οι ίδιες κατέχουν αποκλειστικά δικαιώματα. Υποστηρίζουν επίσης ότι από τον τρόπο λειτουργίας της συσκευής επιγραμμικής εγγραφής δεν μπορεί να συναχθεί ότι οι συνακόλουθες διαγραφές διπλοτύπων εμπίπτουν στη λεγόμενη «εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής», κατά την έννοια του άρθρου 42, παράγραφος 4, και του άρθρου 76a, παράγραφος 3, του UrhG.

17 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι Seven.One κ.λπ. υπέβαλαν αίτηση ασφαλιστικών μέτρων με την οποία ζήτησαν να απαγορευθεί στην Ocilion να θέτει στη διάθεση των πελατών της το περιεχόμενο των προγραμμάτων τους ή να αναπαράγει ή να αναθέτει σε τρίτους την αναπαραγωγή των προγραμμάτων αυτών χωρίς τη συγκατάθεσή τους.

18 Το αίτημα αυτό έγινε κατ' ουσίαν δεκτό πρωτοδίκως και κατ' έφεση και η Ocilion άσκησε αναίρεση ενώπιον του Oberster Gerichtshof (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Αυστρία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου.

19 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, πρώτον, ότι εναπόκειται στο ίδιο να κρίνει αν τα αντίγραφα περιεχομένου εκπομπών που δημιουργούνται με τη χρήση συσκευής εγγραφής βίντεο εμπίπτουν στο καθεστώς της λεγόμενης εξαίρεσης «ιδιωτικής αντιγραφής», τόσο όσον αφορά την επιτόπια λύση όσο και στο πλαίσιο της φιλοξενίας στο νέφος.

20 Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί συναφώς ότι είναι καθοριστικό το ζήτημα σε ποιον πρέπει να αποδοθεί η αντιγραφή περιεχομένου που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας διαγραφής διπλοτύπων που προσφέρει η Ocilion. Ειδικότερα, αν η τελευταία διαθέτει την εξουσία οργάνωσης της πράξης εγγραφής και τη συσκευή επιγραμμικής αναπαραγωγής βίντεο, έχει η ίδια την ευθύνη της διαγραφής διπλοτύπων του περιεχομένου και αποκλείεται η εφαρμογή του καθεστώτος που εισάγει την εξαίρεση της «ιδιωτικής αντιγραφής». Αντιθέτως, αν η Ocilion περιορίζεται στην αποθήκευση των αντιγράφων που δημιουργούνται από φυσικά πρόσωπα, χωρίς να παρέχει υπηρεσία διάθεσης του περιεχομένου, μπορεί κάλλιστα να θεωρηθεί ότι οι πραγματοποιούμενες αναπαραγωγές εμπίπτουν στην έννοια της «ιδιωτικής αντιγραφής».

21 Το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει συναφώς στην απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2017, VCAST (C-265/16, EU:C:2017:913), και στην εκεί περιεχόμενη διευκρίνιση ότι το γεγονός ότι το οικείο πρόσωπο κατέχει το ίδιο τον εξοπλισμό, τις συσκευές ή τα υποθέματα αναπαραγωγής για την πραγματοποίηση ιδιωτικής αντιγραφής δεν ασκεί επιρροή στον παράνομο χαρακτήρα του αντιγράφου αυτού. Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο αμφιβάλλει ως προς το αν η λύση αυτή έχει εφαρμογή στην υπόθεση της κύριας δίκης, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της υπηρεσίας που παρέχει η Ocilion και, ιδίως, του γεγονότος ότι η υπηρεσία αυτή υπερβαίνει κατά πολύ την υπηρεσία ενός παρόχου χώρου αποθήκευσης. Ως εκ τούτου, προκειμένου να αποφευχθεί καταστρατήγηση της οδηγίας 2001/29, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η εκτίμηση του αν πρόκειται για ιδιωτική αντιγραφή δεν πρέπει να στηριχθεί μόνο στο τυπικό κριτήριο του προσώπου που έχει την πρωτοβουλία για την πραγματοποίηση της αντιγραφής.

22 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η επιτόπια υπηρεσία την οποία προσφέρει η Ocilion συνιστά παρουσίαση στο κοινό προστατευόμενου περιεχομένου εκπομπών, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, για την οποία η εταιρία αυτή πρέπει να θεωρηθεί υπεύθυνη.

23 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο, αφενός, επισημαίνει ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου δεν προκύπτει σαφώς αν πράξεις οι οποίες δεν πρέπει να θεωρούνται καθεαυτές ως μετάδοση, αλλά απλώς διευκολύνουν τη μετάδοση από τρίτον, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης αυτής. Αφετέρου, εκτιμά ότι η νομολογία που απορρέει από την απόφαση της 14ης Ιουνίου 2017, Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456), χρήζει διευκρίνισης όσον αφορά την έννοια του «καθοριστικού ρόλου» που πρέπει να διαδραματίζει, εν προκειμένω, ο πάροχος προκειμένου να θεωρηθεί ότι προβαίνει σε πράξη «παρουσίασης στο κοινό» κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης εθνική διάταξη η οποία, στηριζόμενη στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β’, της οδηγίας [2001/29], επιτρέπει τη χρήση συσκευής επιγραμμικής εγγραφής βίντεο που διατίθεται από εμπορικό φορέα, η οποία
α) λόγω της τεχνικής διαδικασίας διαγραφής διπλοτύπων που χρησιμοποιεί, δεν δημιουργεί αυτοτελές αντίγραφο του προγραμματισμένου περιεχομένου τηλεοπτικής εκπομπής για κάθε εγγραφή που πραγματοποιείται από χρήστη, αλλά, αν το επίμαχο περιεχόμενο έχει ήδη αποθηκευθεί με πρωτοβουλία άλλου χρήστη που προέβη πρώτος σε εγγραφή, δημιουργεί απλώς έναν σύνδεσμο αντιστοίχισης που επιτρέπει στον επόμενο χρήστη να έχει πρόσβαση στο ήδη αποθηκευμένο περιεχόμενο, προς αποφυγή πλεοναζόντων δεδομένων,

β) διαθέτει λειτουργία επαναλήψεως, στο πλαίσιο της οποίας παρέχεται η δυνατότητα αναζητήσεως και παρακολουθήσεως, εντός επτά ημερών, του τηλεοπτικού προγράμματος όλων των επιλεγμένων τηλεοπτικών σταθμών που έχει εγγραφεί στο σύνολό του επί εικοσιτετραώρου βάσεως, εφόσον ο χρήστης προβεί [εφάπαξ] στη σχετική επιλογή σε καθέναν από τους τηλεοπτικούς σταθμούς σημειώνοντας το αντίστοιχο τετραγωνίδιο, και

γ) παρέχει πρόσβαση και στον χρήστη [είτε ενσωματωμένη σε υπηρεσία αποθήκευσης σε νέφος (cloud) του παρόχου είτε στο πλαίσιο επιτόπιας, προσφερόμενης από τον πάροχο, ολοκληρωμένης λύσεως IPTV (τηλεοράσεως μέσω διαδικτυακού πρωτοκόλλου)] σε προστατευόμενο περιεχόμενο εκπομπών, χωρίς τη συναίνεση των δικαιούχων;

2) Έχει η φράση “παρουσίαση στο κοινό” του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας [2001/29] την έννοια ότι η παρουσίαση αυτή γίνεται από εμπορικό πάροχο (επιτόπιας) ολοκληρωμένης λύσεως IPTV στο πλαίσιο της οποίας ο τελευταίος, εκτός από το υλισμικό και το λογισμικό για τη λήψη τηλεοπτικών προγραμμάτων μέσω διαδικτύου, παρέχει και τεχνική υποστήριξη και προβαίνει διαρκώς σε αναπροσαρμογές της υπηρεσίας, οι οποίες ωστόσο διενεργούνται εξ ολοκλήρου στις υποδομές του πελάτη, αν η υπηρεσία παρέχει στον χρήστη πρόσβαση όχι μόνον σε περιεχόμενο εκπομπών για την επιγραμμική χρήση του οποίου έχει δώσει άδεια ο εκάστοτε δικαιούχος, αλλά και σε προστατευόμενο περιεχόμενο για το οποίο δεν έχει δοθεί σχετική άδεια, και ο πάροχος

α) μπορεί να επηρεάσει την επιλογή των τηλεοπτικών προγραμμάτων τα οποία μπορεί να λαμβάνει ο τελικός χρήστης μέσω της υπηρεσίας,

β) γνωρίζει ότι η υπηρεσία που παρέχει καθιστά δυνατή και τη λήψη προστατευόμενου περιεχομένου εκπομπών χωρίς τη συναίνεση των δικαιούχων, εντούτοις

γ) δεν διαφημίζει τη δυνατότητα αυτή παράνομης χρήσης της υπηρεσίας του, ώστε να παράσχει κατ’ αυτόν τον τρόπο ένα σημαντικό κίνητρο για την αγορά του προϊόντος, αλλά, αντιθέτως, κατά τη σύναψη της συμβάσεως επισημαίνει στους πελάτες του ότι οι ίδιοι είναι υπεύθυνοι να μεριμνούν για την παραχώρηση των απαιτούμενων δικαιωμάτων, και

δ) μέσω της δραστηριότητάς του δεν παρέχει ειδική πρόσβαση στο περιεχόμενο εκπομπών του οποίου η λήψη θα ήταν αδύνατη ή εξαιρετικά δυσχερής χωρίς τη σύμπραξη του ιδίου;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

25 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ’ ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2 και το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2001/29 έχουν την έννοια ότι μπορεί να εμπίπτει στην εξαίρεση από το αποκλειστικό δικαίωμα των δημιουργών και των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την αναπαραγωγή προστατευόμενων έργων η υπηρεσία που παρέχει φορέας επιγραμμικής αναμετάδοσης τηλεοπτικών εκπομπών σε εμπορικούς πελάτες η οποία παρέχει τη δυνατότητα εγγραφής, είτε με τη λύση της φιλοξενίας στο νέφος είτε μέσω επιτόπιας διάθεσης διακομιστή, με πρωτοβουλία των τελικών χρηστών της υπηρεσίας αυτής, των εν λόγω εκπομπών σε συνεχή ροή ή εφάπαξ, όταν το αντίγραφο που δημιουργεί ο πρώτος από τους χρήστες που επέλεξε μια εκπομπή διατίθεται από τον φορέα εκμετάλλευσης σε απροσδιόριστο αριθμό χρηστών που επιθυμούν να παρακολουθήσουν το ίδιο περιεχόμενο.

26 Υπενθυμίζεται εκ προοιμίου ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να ερμηνευθεί διάταξη του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, σύμφωνα με το σύνηθες νόημά του στην καθημερινή γλώσσα, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (απόφαση της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Datenschutzbehörde και CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, σκέψη 19 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

27 Πρώτον, υπενθυμίζεται ευθύς εξαρχής ότι, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2001/29, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαιρέσεις ή περιορισμούς από το αποκλειστικό δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 2 της οδηγίας όταν πρόκειται για «αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσους ή έμμεσους εμπορικούς σκοπούς, υπό τον όρο ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση».

28 Κατ’ αρχάς, όσον αφορά το ζήτημα αν μια υπηρεσία όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης συνιστά «αναπαραγωγή», κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της εν λόγω οδηγίας, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η έννοια αυτή πρέπει να τυγχάνει ευρείας ερμηνείας, υπό το πρίσμα τόσο της απαίτησης που διατυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 21 της οδηγίας, κατά την οποία οι πράξεις που καλύπτονται από το δικαίωμα αναπαραγωγής πρέπει να ορίζονται ευρέως ώστε να κατοχυρώνεται η ασφάλεια δικαίου στην εσωτερική αγορά, όσο και του γράμματος του άρθρου 2 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο αναφέρει, για τον χαρακτηρισμό της αναπαραγωγής, φράσεις όπως «άμεση ή έμμεση», «προσωρινή ή μόνιμη», «με οποιοδήποτε μέσο και μορφή». Επιπροσθέτως, το εύρος αυτής της προστασίας των πράξεων που καλύπτονται από το δικαίωμα αναπαραγωγής απορρέει και από τον κύριο σκοπό της ίδιας οδηγίας, ο οποίος είναι να θεσπίσει υψηλό επίπεδο προστασίας προς όφελος, μεταξύ άλλων, των δημιουργών (απόφαση της 24ης Μαρτίου 2022, Austro-Mechana, C-433/20, EU:C:2022:217, σκέψη 16).

29 Εν συνεχεία, όσον αφορά ειδικότερα τη φράση «αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο», η οποία περιέχεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της ίδιας οδηγίας, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι καλύπτει τη δημιουργία, για ιδιωτικούς σκοπούς, αντιγράφων για την αποθήκευση έργων προστατευόμενων από τη νομοθεσία περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σε διακομιστή εντός του οποίου διατίθεται στον χρήστη χώρος αποθήκευσης από τον πάροχο υπηρεσίας υπολογιστικού νέφους (απόφαση της 24ης Μαρτίου 2022, Austro-Mechana, C-433/20, EU:C:2022:217, σκέψη 33).

30 Πράγματι, προκειμένου τα εμπλεκόμενα φυσικά πρόσωπα να μπορούν να επικαλεστούν την παρέκκλιση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της εν λόγω οδηγίας, δεν απαιτείται να διαθέτουν τον εξοπλισμό, τις συσκευές ή τα υποθέματα αναπαραγωγής. Δύνανται επίσης να προμηθευθούν από τρίτον την υπηρεσία αναπαραγωγής, η οποία συνιστά την αναγκαία πραγματική προϋπόθεση ώστε τα φυσικά αυτά πρόσωπα να μπορούν να αποκτήσουν αντίγραφα για ιδιωτική χρήση (απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2017, VCAST, C-265/16, EU:C:2017:913, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

31 Τέλος, υπογραμμίζεται ότι, όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2001/29, όπως αυτό παρατέθηκε στη σκέψη 27 της παρούσας απόφασης, η διάταξη αυτή εφαρμόζεται μόνον όταν οι αναπαραγωγές πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο όχι μόνο για ιδιωτική χρήση, αλλά και για σκοπούς που δεν είναι άμεσα ή έμμεσα εμπορικοί.

32 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 5, παράγραφος 5, της οδηγίας 2001/29, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με την αιτιολογική της σκέψη 44, ορίζει ότι οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί που προβλέπονται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας εφαρμόζονται μόνο σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις οι οποίες δεν αντίκεινται στην κανονική εκμετάλλευση του έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου και δεν θίγουν αδικαιολογήτως τα έννομα συμφέροντα του δικαιούχου.

33 Τρίτον, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει συναφώς ότι, δεδομένου ότι οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29 συνεπάγονται με τη σειρά τους δικαιώματα υπέρ των χρηστών έργων ή άλλων προστατευόμενων αντικειμένων, η διάταξη αυτή συμβάλλει στη διασφάλιση δίκαιης ισορροπίας μεταξύ, αφενός, των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των δικαιούχων, τα οποία αποτελούν και τα ίδια αντικείμενο ευρείας ερμηνείας, και, αφετέρου, των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των χρηστών αυτών (πρβλ. απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Spiegel Online, C-516/17, EU:C:2019:625, σκέψη 54).

34 Πράγματι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2001/29, αυτή ακριβώς η διατήρηση της εν λόγω δίκαιης ισορροπίας αποτελεί τον σκοπό της εναρμόνισης που εισάγει η οδηγία (πρβλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, YouTube και Cyando, C-682/18 και C-683/18, EU:C:2021:503, σκέψη 64).

35 Ακριβώς υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων πρέπει να εξακριβωθεί αν μια υπηρεσία όπως αυτή που προσφέρει η Ocilion μπορεί να εμπίπτει στη λεγόμενη εξαίρεση της «ιδιωτικής αντιγραφής» του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2001/29.

36 Κατ’ αρχάς, από το εθνικό νομικό πλαίσιο που εκτίθεται στην απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η Δημοκρατία της Αυστρίας έκανε χρήση της ευχέρειας που της αναγνωρίζει το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2001/29, όταν προέβλεψε με το άρθρο 42, παράγραφος 4, και με το άρθρο 76a, παράγραφος 3, του UrhG ότι κάθε φυσικό πρόσωπο μπορεί να αναπαράγει ένα έργο ή να προβαίνει σε υλική ενσωμάτωση μιας ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης σε υποθέματα για ιδιωτική χρήση και για σκοπούς που δεν είναι άμεσα ή έμμεσα εμπορικοί.

37 Συναφώς, από την απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2017, VCAST (C-265/16, EU:C:2017:913), προκύπτει ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθετική ρύθμιση η οποία επιτρέπει σε εμπορική επιχείρηση να παρέχει σε ιδιώτες υπηρεσία εξ αποστάσεως εγγραφής στο υπολογιστικό νέφος ιδιωτικών αντιγράφων έργων προστατευόμενων από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, μέσω συστήματος πληροφορικής, με ενεργό παρέμβαση της επιχείρησης στην εγγραφή των αντιγράφων αυτών, χωρίς την άδεια του δικαιούχου.

38 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η νομολογία αυτή μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση υπηρεσιών όπως αυτή που παρέχει η Ocilion.

39 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν αμφισβητείται ότι η Ocilion είναι εταιρία που παρέχει τις υπηρεσίες της στο πλαίσιο εμπορικής δραστηριότητας. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι τα νομικά πρόσωπα αποκλείονται εν πάση περιπτώσει από το ευεργέτημα της εξαίρεσης που προβλέπεται στο ως άνω άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′ (απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, EGEDA κ.λπ., C-470/14, EU:C:2016:418, σκέψη 30), δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η επιχείρηση αυτή προβαίνει σε αντιγραφή που εμπίπτει στην εν λόγω εξαίρεση.

40 Η Ocilion υποστηρίζει, ωστόσο, ότι η υπηρεσία την οποία προσφέρει περιορίζεται στην παροχή ενός εργαλείου που επιτρέπει σε κάθε τελικό χρήστη, με δική του πρωτοβουλία και αναλόγως του προγραμματισμού που πραγματοποιεί ο ίδιος, να παρακολουθεί σε μεταγενέστερο χρόνο τηλεοπτικά προγράμματα, γνωρίζοντας ότι, όταν ένα περιεχόμενο επιλεγεί από έναν πρώτο τελικό χρήστη, η εγγραφή που προκύπτει τίθεται, μέσω αριθμού αντιστοίχισης, στη διάθεση των λοιπών τελικών χρηστών που επιθυμούν να παρακολουθήσουν το ίδιο περιεχόμενο. Η ίδια συνάγει εξ αυτού ότι η εντεύθεν αναπαραγωγή των τηλεοπτικών προγραμμάτων πραγματοποιείται από κάθε τελικό χρήστη για ιδιωτικούς σκοπούς και ότι, λαμβανομένης υπόψη της τεχνικής διαγραφής διπλοτύπων που η ίδια χρησιμοποιεί, δεν προκύπτει αδικαιολόγητη προσβολή των εννόμων συμφερόντων των κατόχων αποκλειστικών δικαιωμάτων.

41 Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί αν το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι η διαγραφή διπλοτύπων η οποία αφορά τηλεοπτικές εκπομπές και πραγματοποιείται από μια υπηρεσία όπως αυτή που προσφέρει η Ocilion μπορεί να εμπίπτει στη λεγόμενη εξαίρεση της «ιδιωτικής αντιγραφής».

42 Πρώτον, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 36 έως 38 των προτάσεών του, μια υπηρεσία όπως η προσφερόμενη από την Ocilion χαρακτηρίζεται από τη διπλή λειτουργία της. Ειδικότερα, η υπηρεσία αυτή στηρίζεται σε μια λύση IPTV ταυτόχρονης αναμετάδοσης τηλεοπτικών εκπομπών, στην οποία προστίθεται ένα εργαλείο επιγραμμικής εγγραφής των εκπομπών αυτών. Δεδομένου ότι η επιγραμμική εγγραφή αφορά τις εκπομπές που αναμεταδίδονται στο πλαίσιο της λύσης IPTV, η σχετική υπηρεσία δεν είναι αυτοτελής, αλλά εξαρτάται κατ' ανάγκην από την υπηρεσία ταυτόχρονης αναμετάδοσης την οποία εξασφαλίζει η λύση αυτή.

43 Επιπλέον, η δυνατότητα εγγραφής των αναμεταδιδόμενων τηλεοπτικών εκπομπών αντιπροσωπεύει υπεραξία για μια υπηρεσία όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, καθόσον καθιστά δυνατή την πρόσβαση στο οικείο περιεχόμενο υπό συνθήκες διαφορετικές από εκείνες της ταυτόχρονης αναμετάδοσής του.

44 Δεύτερον, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η προσφερόμενη από την Ocilion υπηρεσία στηρίζεται σε τεχνική η οποία, με τη βοήθεια των μέσων που η ίδια παρέχει, θέτει το αντίγραφο που δημιούργησε ο πρώτος χρήστης στη διάθεση των τελικών χρηστών που επιθυμούν να παρακολουθήσουν το περιεχόμενό του. Υπό τις συνθήκες αυτές, καίτοι, βεβαίως, τις εγγραφές προγραμματίζει ο ίδιος ο τελικός χρήστης, η υπηρεσία εγγραφής και διάθεσης του αντιγράφου που δημιουργείται κατ' αυτόν τον τρόπο όχι μόνο στηρίζεται στα μέσα που προσφέρει ο πάροχος, αλλά, όπως προκύπτει από την προηγούμενη σκέψη, αποτελεί και το πλέον ενδιαφέρον χαρακτηριστικό της σχετικής προσφοράς.

45 Συναφώς, η επίμαχη στην κύρια δίκη τεχνική διαγραφής διπλοτύπων οδηγεί στη δημιουργία αντιγράφου το οποίο όχι μόνο δεν παραμένει στην αποκλειστική διάθεση του πρώτου χρήστη, αλλά προορίζεται να είναι προσβάσιμο, μέσω του συστήματος που προσφέρει ο πάροχος, σε απροσδιόριστο αριθμό τελικών χρηστών, οι οποίοι είναι και οι ίδιοι πελάτες των διαχειριστών δικτύου στη διάθεση των οποίων θέτει την τεχνική αυτή ο εν λόγω πάροχος.

46 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση, υπό την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, ότι μια υπηρεσία όπως η προσφερόμενη από την Ocilion, η οποία καθιστά δυνατή για απροσδιόριστο αριθμό χρηστών την πρόσβαση σε αντίγραφο προστατευόμενου έργου για εμπορικούς σκοπούς, δεν εμπίπτει στη λεγόμενη «εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής» του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2001/29.

47 Τρίτον, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 42 των προτάσεών του, η διαπίστωση αυτή δεν αναιρείται από την ανάγκη τήρησης της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας, σύμφωνα με την οποία ο νόμος πρέπει να καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των προσώπων κατά τρόπο γενικό, ώστε να μην ευνοείται η χρήση μιας τεχνολογίας εις βάρος μιας άλλης (πρβλ. απόφαση της 24ης Μαρτίου 2022, Austro-Mechana, C-433/20, EU:C:2022:217, σκέψη 27).

48 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει επισημάνει ότι η εξαίρεση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2001/29 πρέπει να καθιστά δυνατή και να διασφαλίζει την ανάπτυξη και τη λειτουργία νέων τεχνολογιών, καθώς και να διατηρεί τη δέουσα ισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των δικαιούχων και των χρηστών προστατευόμενων έργων που επιθυμούν να επωφεληθούν από τις τεχνολογίες αυτές (απόφαση της 24ης Μαρτίου 2022, Austro-Mechana, C-433/20, EU:C:2022:217, σκέψεις 26 και 27).

49 Εντούτοις, καίτοι γίνεται συνακόλουθα δεκτό ότι η αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας επιβάλλει ερμηνεία των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης η οποία να μην θέτει περιορισμούς στην καινοτομία και στην τεχνολογική πρόοδο (βλ. κατ’ αναλογίαν απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, Eutelsat, C-515/19, EU:C:2021:273, σκέψη 48), γεγονός παραμένει ότι η διαπίστωση στη σκέψη 46 της παρούσας απόφασης δεν εξαρτάται από την τεχνολογία αναπαραγωγής που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο υπηρεσίας όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, αλλά απορρέει από το γεγονός ότι το σύστημα που χρησιμοποιούν οι διαχειριστές δικτύου παρέχει πρόσβαση στις εγγεγραμμένες εκπομπές σε απροσδιόριστο αριθμό προσώπων για εμπορικούς σκοπούς, η οποία μπορεί να θίξει αδικαιολογήτως τα έννομα συμφέροντα των δικαιούχων, με αποτέλεσμα η εφαρμογή της λεγόμενης «εξαίρεσης της ιδιωτικής αντιγραφής» στην περίπτωση μιας τέτοιας υπηρεσίας να κινδυνεύει να υπονομεύσει τον σκοπό της διατήρησης δίκαιης ισορροπίας μεταξύ των συμφερόντων των κατόχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συμφερόντων των χρηστών.

50 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2 και το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β′, της οδηγίας 2001/29 έχουν την έννοια ότι δεν εμπίπτει στην εξαίρεση από το αποκλειστικό δικαίωμα των δημιουργών και των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την αναπαραγωγή προστατευόμενων έργων η υπηρεσία που παρέχει φορέας επιγραμμικής αναμετάδοσης τηλεοπτικών εκπομπών σε εμπορικούς πελάτες η οποία καθιστά δυνατή, μέσω λύσης φιλοξενίας στο νέφος ή μέσω του απαραίτητου υλισμικού και λογισμικού που διατίθενται επιτόπου, την εγγραφή των εν λόγω εκπομπών σε συνεχή ροή ή εφάπαξ, με πρωτοβουλία των τελικών χρηστών της υπηρεσίας αυτής, όταν το αντίγραφο που δημιουργεί ο πρώτος χρήστης που επέλεξε μια εκπομπή διατίθεται από τον φορέα εκμετάλλευσης σε απροσδιόριστο αριθμό χρηστών που επιθυμούν να παρακολουθήσουν το ίδιο περιεχόμενο.

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

51 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι αποτελεί «παρουσίαση στο κοινό», κατά τη διάταξη αυτή, η διάθεση και η συντήρηση επιτόπιας διεργασίας επιγραμμικής εγγραφής βίντεο, η οποία παρέχει πρόσβαση σε προστατευόμενο περιεχόμενο, όταν ο πάροχος ασκεί κάποια επιρροή στην επιλογή του περιεχομένου στο οποίο έχει πρόσβαση ο χρήστης, ο δε χρήστης έχει πρόσβαση στο περιεχόμενο αυτό χωρίς την παρέμβαση του παρόχου και ο

τελευταίος, αν και γνωρίζει ότι η υπηρεσία του μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την πρόσβαση σε προστατευόμενο περιεχόμενο εκπομπών χωρίς τη συγκατάθεση των δημιουργών του, δεν διαφημίζει την πτυχή αυτή της υπηρεσίας του.

52 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.

53 Όπως έχει επανειλημμένως κρίνει το Δικαστήριο, δυνάμει της διάταξης αυτής, οι δημιουργοί έχουν δικαίωμα προληπτικής παρέμβασης, το οποίο τους επιτρέπει να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό στην οποία προτίθενται να προβούν τυχόν τελικοί χρήστες ή εμπορικοί πελάτες (πρβλ. απόφαση της 20ής Απριλίου 2023, Blue Air Aviation, C-775/21 και C-826/21, EU:C:2023:307, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

54 Δεδομένου ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 δεν ορίζει την έννοια της «παρουσίασης στο κοινό», το νόημα και η εμβέλειά της πρέπει να προσδιοριστούν βάσει των σκοπών που επιδιώκει η οδηγία και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η εν λόγω διάταξη (απόφαση της 20ής Απριλίου 2023, Blue Air Aviation, C-775/21 και C-826/21, EU:C:2023:307, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

55 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι η έννοια αυτή πρέπει, όπως υπογραμμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 23 της οδηγίας 2001/29, να ερμηνεύεται ευρέως, ως καλύπτουσα κάθε παρουσίαση σε κοινό το οποίο δεν παρίσταται στον τόπο της παρουσίασης και, ως εκ τούτου, κάθε σχετική μετάδοση ή αναμετάδοση ενός έργου στο κοινό με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής. Πράγματι, από τις αιτιολογικές σκέψεις 4, 9 και 10 της εν λόγω οδηγίας προκύπτει ότι κύριος σκοπός της είναι η καθιέρωση υψηλού επιπέδου προστασίας των δημιουργών ώστε να μπορούν να λαμβάνουν εύλογη αμοιβή για τη χρήση των έργων τους, ιδίως σε περίπτωση παρουσίασής τους στο κοινό (απόφαση της 20ής Απριλίου 2023, Blue Air Aviation, C-775/21 και C-826/21, EU:C:2023:307, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

56 Ειδικότερα, όπως έχει επανειλημμένως κρίνει το Δικαστήριο, η έννοια της «παρουσίασης στο κοινό», κατά το εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 1, απαρτίζεται από δύο σωρευτικά στοιχεία, ήτοι από μια πράξη παρουσίασης έργου και από την παρουσίαση του έργου αυτού σε κοινό και επιβάλλει εξατομικευμένη εκτίμηση (απόφαση της 20ής Απριλίου 2023, Blue Air Aviation, C-775/21 και C-826/21, EU:C:2023:307, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

57 Όσον αφορά την έννοια της «πράξης παρουσίασης», υπογραμμίζεται ότι μια τέτοια πράξη αφορά κάθε μετάδοση προστατευόμενων έργων, ανεξαρτήτως του χρησιμοποιούμενου τεχνικού μέσου ή της χρησιμοποιούμενης τεχνικής μεθόδου (απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2017, VCAST, C-265/16, EU:C:2017:913, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

58 Επιπλέον, για τους σκοπούς της εξατομικευμένης εκτίμησης, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 56 της παρούσας απόφασης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη διάφορα συμπληρωματικά κριτήρια, τα οποία δεν είναι αυτοτελή αλλά αλληλένδετα μεταξύ τους. Τα κριτήρια αυτά πρέπει να εφαρμόζονται μεμονωμένα αλλά και συνδυαζόμενα μεταξύ τους, δεδομένου ότι η βαρύτητά τους

ενδέχεται να ποικίλλει ανάλογα με τη συγκεκριμένη περίπτωση (απόφαση της 20ής Απριλίου 2023, Blue Air Aviation, C-775/21 και C-826/21, EU:C:2023:307, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

59 Μεταξύ των κριτηρίων αυτών, το Δικαστήριο έχει τονίσει ότι καθοριστική σημασία έχει ο ρόλος του παρόχου και το αν η παρέμβασή του είναι ηθελημένη. Συγκεκριμένα, ο εν λόγω πάροχος προβαίνει σε πράξη παρουσίασης όταν παρεμβαίνει, έχοντας πλήρη επίγνωση των συνεπειών της συμπεριφοράς του, για να παράσχει στους πελάτες του πρόσβαση σε προστατευόμενο έργο, ιδίως μάλιστα όταν, χωρίς την παρέμβαση αυτή, οι συγκεκριμένοι πελάτες δεν θα μπορούσαν κατ' αρχήν να έχουν πρόσβαση στο μεταδιδόμενο έργο (πρβλ. απόφαση της 20ής Απριλίου 2023, Blue Air Aviation, C-775/21 και C-826/21, EU:C:2023:307, σκέψη 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

60 Αντιθέτως, η αιτιολογική σκέψη 27 της οδηγίας 2001/29 διευκρινίζει ότι «η απλή παροχή των υλικών μέσων για τη διευκόλυνση ή την πραγματοποίηση της παρουσίασης δεν αποτελεί καθαυτή παρουσίαση κατά την έννοια της [εν λόγω] οδηγίας».

61 Εν προκειμένω, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 12 της παρούσας απόφασης, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η Ocilion παρέχει στους διαχειριστές δικτύου, στο πλαίσιο της επιτόπιας λύσης που προσφέρει, το απαραίτητο υλισμικό και λογισμικό, καθώς και τεχνική βοήθεια για τη συντήρησή τους.

62 Όπως, όμως, επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 68 έως 70 των προτάσεών του, ελλείψει οποιουδήποτε συνδέσμου μεταξύ του παρόχου του απαραίτητου υλισμικού και λογισμικού και των τελικών χρηστών, μια υπηρεσία όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη δεν μπορεί να θεωρηθεί πράξη παρουσίασης, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, εκ μέρους της Ocilion.

63 Πράγματι, αφενός, ένας πάροχος όπως η Ocilion δεν παρέχει στους τελικούς χρήστες πρόσβαση σε προστατευόμενο έργο. Βεβαίως, παρέχει στους διαχειριστές του δικτύου το απαραίτητο προς τούτο υλισμικό και λογισμικό, αλλά οι διαχειριστές δικτύου είναι οι μόνοι που παρέχουν στους τελικούς χρήστες πρόσβαση στα προστατευόμενα έργα.

64 Αφετέρου, αφ' ης στιγμής αυτοί που παρέχουν στους τελικούς χρήστες πρόσβαση σε προστατευόμενα έργα είναι οι διαχειριστές δικτύου, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζουν μεταξύ τους εκ των προτέρων, ο πάροχος που προφέρει στους διαχειριστές δικτύου το απαραίτητο υλισμικό και λογισμικό για την παροχή πρόσβασης στα έργα αυτά δεν διαδραματίζει «ρόλο καθοριστικής σημασίας», κατά την έννοια της απόφασης που μνημονεύεται στη σκέψη 59 της παρούσας απόφασης, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει προβεί σε πράξη παρουσίασης, κατά την έννοια της οδηγίας 2001/29. Πράγματι, καίτοι η χρησιμοποίηση του εν λόγω υλισμικού και λογισμικού, στο πλαίσιο της επιτόπιας λύσης, είναι απαραίτητη προκειμένου οι τελικοί χρήστες να μπορούν να παρακολουθήσουν σε μεταγενέστερο χρόνο τις τηλεοπτικές εκπομπές, από τα στοιχεία της δικογραφίας που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι ο πάροχος που προσφέρει το εν λόγω υλισμικό και λογισμικό παρεμβαίνει προκειμένου να παράσχει στους τελικούς καταναλωτές πρόσβαση στα προστατευόμενα έργα.

65 Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι ένας τέτοιος πάροχος γνωρίζει ενδεχομένως ότι η υπηρεσία του μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την πρόσβαση σε προστατευόμενο περιεχόμενο εκπομπών χωρίς τη συγκατάθεση των δημιουργών του δεν αρκεί αφ' εαυτού για να θεωρηθεί ότι προβαίνει σε πράξη παρουσίασης, κατά την έννοια του άρθρου 3 της οδηγίας 2001/29.

66 Κατά τα λοιπά, από την απόφαση περί παραπομπής δεν προκύπτει ότι η τεχνική βοήθεια που παρέχει η Ocilion βαίνει πέραν της συντήρησης και της αναβάθμισης του παρεχόμενου απαραίτητου υλισμικού και λογισμικού και προσφέρει στον εν λόγω πάροχο τη δυνατότητα να επηρεάσει την επιλογή των τηλεοπτικών προγραμμάτων τα οποία ο τελικός χρήστης μπορεί να παρακολουθήσει ετεροχρονισμένα.

67 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι η εκ μέρους φορέα επιγραμμικής αναμετάδοσης τηλεοπτικών εκπομπών παροχή στον εμπορικό πελάτη του του απαραίτητου υλισμικού και λογισμικού, καθώς και τεχνικής βοήθειας, που προσφέρουν στον εν λόγω πελάτη τη δυνατότητα να παρέχει στους δικούς του πελάτες ετεροχρονισμένη πρόσβαση σε τηλεοπτικές εκπομπές στο διαδίκτυο, δεν αποτελεί «παρουσίαση στο κοινό», κατά τη διάταξη αυτή, ακόμη και αν ο φορέας γνωρίζει ότι η υπηρεσία του μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την πρόσβαση σε προστατευόμενο περιεχόμενο εκπομπών χωρίς τη συγκατάθεση των δημιουργών του.

Επί των δικαστικών εξόδων

68 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 2 και το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας,

έχουν την έννοια ότι:

δεν εμπίπτει στην εξαίρεση από το αποκλειστικό δικαίωμα των δημιουργών και των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την αναπαραγωγή προστατευόμενων έργων η υπηρεσία που παρέχει φορέας επιγραμμικής αναμετάδοσης τηλεοπτικών εκπομπών σε εμπορικούς πελάτες η οποία καθιστά δυνατή, μέσω λύσης φιλοξενίας στο νέφος ή μέσω του απαραίτητου υλισμικού και λογισμικού που διατίθενται επιτόπου, την εγγραφή των εν λόγω εκπομπών σε συνεχή ροή ή εφάπαξ, με πρωτοβουλία των τελικών χρηστών της υπηρεσίας αυτής, όταν το αντίγραφο που δημιουργεί ο πρώτος χρήστης που επέλεξε μια εκπομπή διατίθεται από τον φορέα εκμετάλλευσης σε απροσδιόριστο αριθμό χρηστών που επιθυμούν να παρακολουθήσουν το ίδιο περιεχόμενο.

2) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29

έχει την έννοια ότι:

η εκ μέρους φορέα επιγραμμικής αναμετάδοσης τηλεοπτικών εκπομπών παροχή στον εμπορικό πελάτη του του απαραίτητου υλισμικού και λογισμικού, καθώς και τεχνικής

βοήθειας, που προσφέρουν στον εν λόγω πελάτη τη δυνατότητα να παρέχει στους δικούς του πελάτες ετεροχρονισμένη πρόσβαση σε τηλεοπτικές εκπομπές στο διαδίκτυο, δεν αποτελεί «παρουσίαση στο κοινό», κατά τη διάταξη αυτή, ακόμη και αν ο φορέας γνωρίζει ότι η υπηρεσία του μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την πρόσβαση σε προστατευόμενο περιεχόμενο εκπομπών χωρίς τη συγκατάθεση των δημιουργών του.

(υπογραφές)